

PERIÓDICH IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy acaba la publicació de la comedia *Un burro carregat d'or*, y comensa la pessa catalana, titulada

BOIGS FAN BITLLAS

Ab lo próxim número repartirem á 'ls senyors subscriptors una comedia de 'l teatre catalá.

Sab que soch sempre de vosté afectíssim servidor y company d'autonomisme,
EMILI SAGUER Y OLIVET.

(Final de la réplica publicada en dit setmanari ab fetxa 25 del Agost.)

Tres cartas

«¿Qué manca, donchs, Sr. Robert? Tant sols que vosté se penetri be de la gran missió de catalanisar que deu cumplir principalment lo catalanisme, y que obrant ab verdader patriotisme entri dins la *Unió Catalanista* y deixi de capitanejar la *Unió Regionalista* per no poguer representar aquesta per vosté y pels que com vosté pensin, una comunió política diferente d'aquella, y perque no pot ésser profitós mantenir dos Iglésies pera la professió d'un sol dogma.»

(Final de una carta oberta publicada 'l 5 de Agost corrent en *Lo Geronés*.)

* * *

«Pera acabar sols me falta dirli que rectifico ma carta en lo sentit de que, si vosté, y ab vosté la «Lliga Regionalista»—puig se desprén de la seva carta que las ideas de vosté, son las de aquella associació, lo que celebro de veras—admeten lo explicat procediment evolucionista de la «Unió Catalanista», cosa que vosté no ha volgut ó sapigut contestar de categórica manera, lo que exigeix ia llógica, la conveniencia y 'l patriotisme es que continuhi al davant d'aquella associació respectable adherintla á la «Unió Catalanista», ab lo que s'evitarán los mals més amunt esmentats y no perdrá la «Lliga Regionalista», lo que 'n podría dir la seva propia autonomia, com no la perden las móltras y respectables associacions adheridas avuy á la «Unió Catalanista», que no és mes que una especie de federació d'entitats catalanistas.

La «Unió catalanista» és una associació important, que ha treballat y treballa de ferm y ab constancia per obtenir la autonomia de Catalunya.

Una associació que ab sos actes públichs s'ha anat atreyent bon número de partidaris, y ab sa continua propaganda ha ajudat mólta á 'l desvetllament de 'l poble, perque en la prensa y per medi de sas assembleas anyals ha anat exposant primerament un programa mes ó menos exagerat, mes ó menos oportú, mes ó menos pràctich, per ferlo base fonamental de las aspiracions catalanistas, y després manera de desarrollar baix son determinat punt de vista lo consignat en aquella base fonamental d'autonomia, descrita, á parer nostre, ab poch acert en las célebres Bases de Manresa.

Aixó ha fet que la Unió catalanista, havent nascut de una dissidencia esdevinguda fa anys en lo Centre catalá, la qual va donar lloch á la fundació de la Lliga de Catalunya y á moure's y fer fressa ab lo pompós fi de discutir y aprobar una Constitució catalana, hagi volgut exercir de capitost de 'l Catalanisme, prenentse uns poders que ningú li havia donat (per' xó se 'ls va pèndrer, perque no 'ls hi donaban) y s'haji atribuït la representació de 'l regionalisme catalá, á pesar de no poder ostentar sino la de 'ls seus associats y la de las entitats á ella adheridas. Aixó va crear á La Unió una posició poch positivo y menos ayrosa, puig si be ha fet mólta soroll, no tenia forsa decisiva en la opinió, com ho proba que en passadas eleccions de diputats no poguè tréurer triufant á son candidat Sr. Permanyer, persona digníssima y prestigiosa, ni tampoch va lluytar ab ventatja en unas eleccions municipals

de Barcelona calorosament recomanades per ella a 'l poble català.

Pero la Unió catalanista ¡dali que dali! anaba treballant, encara que, per mes que tots los catalans, especialment los anomenats catalanistas, estában y estem conformes ab l' esperit de ditas Bases, éram en gran número 'ls que pensábam que no 'ns portarian pas a 'l port de nostras desitjos.

Lo temps va mostrar una ocasió propícia a 'l pervindre de la causa catalana: 'l manifest de 'l general Polavieja va semblar apropósit a distingidas personalitats de casa nostra per realisar alguna cosa profitosa a Catalunya y a 'l sistema regional espanyol, y expontaneament, sense dissidencias ni mal dissimulats orgulls ni antagonismes, nasqué la *Unió regionalista* y per altré cantó vingué 'l *Centre nacional català*, dos entitats que ab expontaneo amor patri may renyit ab la amor a la regió, han influït poderosament a 'l despertar de 'ls ensoports, y ab sos treballs han lograt en poch temps fusionarse per constituhir la *Lliga regionalista* y obtenir en las eleccions una victoria tan senyalada, que ha estat reconeguda per propis y extrany; victoria que ha donat entrada oficial a 'l Catalanisme dins lo cor de la Nació, allí hont s' assenta 'l Centralisme que convé véurer enderrocant y substituhit per las ideas de 'l regionalisme espanyol.

De manera, que han fet mes en pró de nostres ideals lo Centre nacional català y la Unió regionalista, y posteriorment la conjunció de abduas formant la *Lliga regionalista*, de lo que havia fet la *Unió catalanista* ab los seus procediments d' ensà de l' any 1891.

No hi ha dupte, donchs, que la Lliga regionalista fa sombra a la Unió catalanista: és natural que aquésta, absorvent desde sa naixensa, vulga menjársela com Neptuno 's menjaba a 'ls seus propis fills, y no és estrany que hagi pensat realisar semblant intent de un modo indirecte, valentse de un de 'ls seus periódichs y de 'l concurs de qui, tal volta sense doná's'n compte, ha realisat un acte públich contrari a lo que hauria de haver portat a efecte.

La carta oberta de 'l Sr. Saguer y Olivet, inserta en lo número 335 de *Lo Geronés*, és una llamada, un parany, una ratera, y si 'l Dr. Robert, a qui va dirijida, no tingués donadas probas de son amor patri y de son talent, potsé l' haurían cassat.

¿No és la *Lliga regionalista* la societat que ha anat ab sa bandera a las eleccions, fins a 'l punt de que la *Unió catalanista* per medi de son portaveu *La Renaxensa* va dir que no tenia res que véuréhi y que aquells diputats no eran pas los representants de 'l catalanisme? ¿No és la *Lliga regionalista* la vencedora, fins a 'l punt de serne socis los quatre diputats elejits per votació nutrida, sense intervenció favorable de la Unió y fins ab la oposició de *La Renaxensa*?

Aixó no 's pót negar, y tampoch pót negarse 'l triunfo conseguit en las Corts per l' ilustre President de la Lliga nostre diputat Dr. Robert. Per consegüent, si ara que 's veu que 'l procedir de la Lli-

ga ha estat mes efíca y mes secundat per la opinió que 'l usat fins ara per la Unió catalanista, utópich y pretenció en extrem, lo que exigeix la llógica la conveniencia y 'l patriotisme, és que continuhi a 'l frente de 'l catalanisme la respectable Lliga regionalista y que s' adhereixin a ella la Unió catalanista y totas las associacions que hi son inscrites, de qual manera vindrán a robustir l' obra de la autonomia y la autoritat de nostres diputats.

Aixó és la deducció que treurá qualsevol que ab vér amor patri y ab imparcialitat llejeixi las dos cartas de D. Emili Saguer que portan la seva qüa, y la resposta donada pe 'l Dr. Robert, plena de atinats pensaments y de notables conceptes dignes de llohansa, de ser tinguts en compte y de fer reflexionar si convé mes que la Unió y la Lliga viscan separadas, ó que uneixin sas forsas baix la direcció de 'ls patricis que mes activament han despertat l' amor de 'ls catalans a la mare patria.

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

Revista teatral

Tívoli.—No duptem que la companyia d' aquesta empresa ha sigut beneficiosa: las focas han enfocat lo negoci a la taquilla donant un resultat de primera, de lo que 'ns alegrem.

En las obras que han executat han demostrat los uns que no sens mérits contan ab las simpatías de nostre públich y 'ls altres, novatos en la carrera, que se 'ls presenta un bellíssim porvenir si no 'ls cega la vanitat y 'l retruny de 'ls aplausos no 'ls aturdeix.

Ab las funcions del día 25 se despedí la companyia.

Novedats.—La notable companyia de la celebrada actriu Vitaliani ha demostrat en aquesta temporada verdaders desitjos d' agradar y complaure 'l públich estrenant en pochis días algunas obras.

Il paradiso de Mahometto de Tedeskri y Mariani, n' és una.

En sa execució prengué rellen l' eximia artista que encarná a la perfecció son paper.

Molt se distingiren també en los seus respectius los Srs. Sainatti y Zoppetti.

Resulta la obra alegre, moguda; toca molt sovint a 'l vanderille, presenta situacions cómicas que 'l públich li agradan y riu y 's deleyta ab alguns de 'ls ridiculs y estrambóticos tipos que 's presentan.

Pe 'l benefici de 'n Carlo Duse se posá en escena *Il porero Peiro* de 'l inspirat poeta lírich D. Felix Cavallotti.

L' argument és fluix y sobradament conegut.

Entre 'l dialech, l' eminent poeta italiá, deixa caurer certas ideas que son gotas de plom derriit que matan ó enterboleixen l' inteligencia.

Ideas que son molt discutibles en lo llibre respecte sa importancia y transcendencia moral, pero que las trobem inadmisibles en lo teatro per sas perniciosas conseqüencias.

L' execució, mes que bona.

Lo beneficiat Sr. Duse se 'n portá la palma.

Ultimament s' ha estrenat la comedia en tres actes, de Dersezio, titulada: *Una bolla di sapone*.

Es aquesta producció de primera, d' enredat argument, plena d' incidents cómichs y *quid pro quos* que demostran una inteligencia de primera, empedrada de xistes espontáneos, saturats, de bona fe y enmotllats

sempre en la moral y 'l bon gust, de tipus arrencats ab tota integritat de la vida real, y colorejats ab felissos tochs de verdader artista.

Entrá tot de seguida per 'l ull dret de 'l públich que 's divertí y rigué de tot gust.

Es ben cert que molt hi contribuí la superfina execució que hi donaren los apreciables actors que hi prengueren part posant tota sa inteligencia que 's molta á 'l servey d'una obra de verdader mérit artístich.

Granvia.—*Los dos pilletes son lo nostre pa de cada dia.*—A. DE LA F.

Circo Espanyol.—Direm quatre paraulas, de 'l benefici de las aplaudidas artistas mimas, Srtas. Gandia, Mata y Maria, que ebtingueren bastants regalos artístichs y de gust.

Representaren la magnífica pantomima original de 'l reputat autor Sr. Mora. *Mujeres que matan* en la que las beneficiadas tenen ocasio de lluhir y obtení aplausos juntament ab las inteligents actrius Srtas. Julia y Lola, y també ab lo nen Héctor que agrada cada dia mes y 'ls apreciables germans Onofri (Poliuto, Oreste, Otello (pierrot), Achile), Alejandro que feren una verdadera creació de sos, papers.

En obsequi á las beneficiadas 'l Sr. Marqués recito 'l monólech *En Nofre Llonza*, y cantá alguns couplets.

La Sra. Coello, 'l Sr. Valero y otras artistas representaren la pessa (*En plena luna de miel*) que fou aplaudidísima.

—Parlem de la grandiosa pantomima *Sueño y Realidad*, en que fen sa reaparició 'l celebrat artista Mr. Telemaque Onofri que alcanza éxit en la part de *Bonafós* juntament ab 'ls altres artistas, que interpretaren acertadament sos papers.

Donem la enhorabona á 'l pintor Mr. Achile, per la espléndida decoració representant un punt de la frontera entre Espanya y Francia.

Aquesta obra és una de las mes á propòsit pero que 'l distingit pierrot Otello fassí patents sas excepcionals qualitats cómicas, puig 's hi distingeix de debó.—A. P. G.

ACLARACIÓ

Debem ferla respecte 'ls dos articles publicats en lo número passat, aclaració que se 'ns passá inadvertidament.

Gloria á España! y Como en casa, de 'n Modest Vidal, foren copiats lo primer de 'l periódich *La Libertad* de Valladolid y 'l segon de *El Cantábrico* de Santander.

Com que estem en bonas relacions en los dos citats periódichs, no volem de cap deixar de cumplir un de 'ls debers de companyerisme.

REGENERACIÓ

I

Tothom la busca.

Busca que busca y ningú la troba.

¿Per qué?

Per que 's busca allá ahont no és.

De manera, qu'és pitjor que buscá una agulla en un pallé.

L'agulla en un pallé pót trobars'hi desde 'l instant que sapiguem que hi és.

Tot fora qüestió de paciència.

¿Job la trobaria.

Diógenes ab sa llanterna potser també.

Será assumpto de mes ó menos temps.

A 'l fi, 'senthi, l' agulla pót trobarse.

La regeneració á Espanya, per ara no.

¿Per qué?

Ja ho hem dit, perquè no hi és.

No 's troba ni en lo mes desconegut amagatall.

Qui la vulguí trobar l' ha de buscar per fora.

S' han de fer costums novas.

S' ha de refé 'l modo de sèr de 'ls espanyols.

No fentho aixís la regeneració no vindrá.

Y no venint, no la trobarem may.

Tot lo mes la regeneració, si entra, será una regeneració falsificada.

Per lo tant, no donará 'l resultat que esperem tots los que la busquem.

Y per'que la verdadera 's resolgui á fer entrada á casa nostra, és precis que cregui que som dignes de rebre-la com ella és mereixedora de sèr rebuda.

Lo demès són trons.

No 's lográ res de bo.

Seguirem com fins ara.

Tal com estem de molt temps ensá.

Cada dia 'ns allunyarem mes d' ella.

O ella s' allunyarà mes de nosaltres.

¿Per culpa de qui?

De tots.

Si; de tots, no cal donarhi voltas.

Lo mal vé de lluny.

A Espanya vam passar bruscament de un estat de poca llibertat á un estat de llibertat excessiva.

Y d' aquí vé gran part de 'l mal.

¿Vól dir aixó que tenint menos llibertat guanyariam alguna cosa per aplaná 'l camí per ahont la regeneració pogués fer entrada en nostra desventurada Espanya?

Déu nos guard d' afirmarho.

No som, donchs, partidaris de un eclipse de llibertat.

Mes si que 'n som de que quedi eclipsada la llicencia.

Aquí está 'l pót de la confitura.

A Espanya se n' abusa de la llibertat.

N' abusa 'l poble extremant tots los drets constitucionals.

N' abusan los governs en certs cassos tallantla d' arrel quant ho creuen convenient.

L' un abús pórtá l' altre.

Y entre 'ls dos abusos, la regeneració no vól estarhi.

Per 'xó va fuir y en floc se la troba.

Va anar molt lluny.

¿Cóm, donchs, no torna?

La causa la trobariam si su fixéssim en lo que s' han fixat alguns que 's dolen de 'ls mals de la patria sense creure's ab foras per' curarlos.

Sé parèssim nostra atenció en lo que diuen dos metjes.

Que, com són metjes, tenen mes títuls per saber la ciència de curar.

Lo Dr. Robert y 'l Dr. López.

De 'l primer, tothom n' espera molt y molt donat son gran amor patri'.

De 'l segon pót esperarse 'n alguna cosa, porque se ha decidit á publicar uns articles en la prensa posant en evidència una llaga social que és tal vegada una de las que mes contribuïxen á que la regeneració no vingui.

Resumim avuy dient que per' regenerar la patria és precis lo regionalisme y ans que tot y sobre tot millorar las costums públicas.

Desarrollarem aquets temas.

P. DE R.

UN HIMNE NOU

Nostre company de Redacció D. Modest Vidal va ser premiat en lo Certamen de La Bisbal, per un coro á quatre veus, tenora y tamborino, qual lletra és de don Ramón Masifera y s' titula *La cansó de 'l taper*.

No elojiaem nosaltres lo treball de nostre amich, perque nostre parer podria semblar parcial. Aixó no 'ns privará de dir, com á opinió de 'ls intel·ligents que 'l treball de 'l Sr. Vidal és de forma sabria ab melodias regionals y originalitat d' orquestració, lo qual li dona un aire inspirat y encantador que permet considerar lo com l' himne obligat de las societats ampurdanesas.

No duptem que s' farà popular, y 'l Sr. Vidal no dupti de que 'l felicitem de tot cor per sa obra musical verament catalanista.

U. C. R.

Saló de descans

Lo Teatro regional ha cambiat d' empresari y de casa. Ja no es de 'l Sr. Dalmasas ni s' está á la Ronda de san Pere: ara s' ha instalat á 'l carrer de Balmes, 11, botiga.

Li desitjem bon éxit y li agraïm la atenció de reanudar las bonas relacions periodísticas, que per de prompte 'ns han permés lleir ab gust alguns articles ben pensats y millor escrits.

Per lo vist, *Lo Teatro regional*, tal com ara s' publica serà útil á 'l esplendor de l' art y á la causa catalana.

La enhorabona, y cregui que no som de 'ls aduldors: aixó ja ho sab lo Sr. Martí Grol.

Establim ab gust lo cambi.

—Hem rebut *El Baluarte*, de Sitjes. En cambi ell rebrá *Lo Teatro CATALA* que li enviem. Y aixís quedan establertes nostras relacions.

—Nostre bon amich y company D. Joseph M.ª Rabassa y Dalmau ha hagut de surtir una temporada á fi de restablir-se de una malaltia que fa temps la molesta y de la qual desitjem veure 'l de 'l tot curat.

—L' Associació de la Premsa de Barcelona tracta d' organitzar una serie de quatre funcions teatrals que si pòt combinarlas de la manera que pensa, serán actes de molta atracció y de gran importancia.

—La companyia de 'l teatro Romea estará dirijida novament durant la temporada que comensará 'l 21 de Septiembre, pe 'l distingit primer galán D. Enrich Borrás.

—No podem menos de doldrens de la falta d' atenció y de patriotisme que la Redacció de *Juventut* va cometre ab motiu d' haverse escusat de concórrer á un *tech* que la Associació de Coros de Clavé va donar á la premsa com agraïment per haber donat compte de l' éxit.

—Contra *Peligro nacional*, de Martos O'neale y L. Amado, ha aparegut *L' as de bastos*, de M. Roger de Lluria. Es un folleto que respira catalanisme per tots indrets y demostra que *Peligro nacional* ha servit per donar ocasió á fer bona propaganda catalana. Es un llibre que rebat ab passió lo que l' altre ab passió ataca; de modo que són los extrems, y com los extrems se tocan, venen á sèr cap y cua, no pas l' obra cómica de l' Aulès, com tampoch aqueix *As de bastos* és lo de Lluís M. de Larra. Lo que si és, una demostració de que 'ls Srs. Martos y Amado han trobat la sabata per sos peus, per lo que hem comprés fülleant aqueixa tunda de l' escriptor lleydat á qui remerciem l' envió de l' exemplar.

—Igual agraïment sentim per l' envió de la corona literaria *Sempreviva* endressada á la memoria de don Anton de Palau Vila y Huguet (e. p. d.) per D. Joan Costa Deu, Joseph M. Pujadas y altres distingits poetes que li dedican bonicas composicions en prosa unas, y altres en vers.

—La temporada de 'l teatro Romea ha de comensá 'l día 21 com hem dit. Sembla que s' escullirá 'l drama de Pitarrá, *Lo collar de perlas*.

Una de las primeras obretas fi de festa, que s' estrenarán es la que ab lo títol *Toalla Friné* ha escrit D. Joseph M.ª Pous.

—Lo teatro de 'l Circo s' ha tornat *separatista* (no val á alarmarse). Volem dir que dependirà d' una empresa francesa que s' proposa explotar á nostre públich á tort y á dret, haventlo convertit en *Casino de París*. ¿Qué hi guanyará l' art? ¿Qué hi guanyarán las bonas costums? ¿Qué hi guanyará la empresa?

No volem perjudicarho. Ja ho sabrem un altre día.

—La Junta Directiva de 'l Institut obrer graciense, tracta de dimitir en l' acte de la Junta General convocada per diumenje vinent. ¿Quina és la causa?... Ja 'n parlarem. Podem fer constar que la Junta ha complert be sa missió, malgrat la oposició y l' obstruccionisme de certs elements, qui sab si de fora la societat, que senten enveja de que 'ls treballs de aqueixa Directiva sigan coronats per l' éxit mes verdader, tant en la part instructiva com en la gestió económica degudament reorganizada avuy per avuy.

Veurem qué vindrá després.

—Ha mort en sa casa de Bigas lo ferm catalanista D. Francisco de S. Maspons y Labrós, Notari d' aquesta capital y Degá de 'l Colegi notarial de Catalunya. Lo difunt havia contribuït poderosament desde sa joventut á 'l despertar de nostre poble, y per son saber, noblesa de caràcter y altres mèrits, havia presidit los Jochs florals, l' Academia de Bonas lletres, lo Centre excursionista, 'l Congrés general d' Auxili mutuo, etc.

—Lo reputat primer actor D. Francisco Garcia Ortega s' ha casat ab la reputada dama jove D.ª Josefina Nestosa, filla de D.ª Sofia Alverá, notable actriu que tantas simpatias té en Barcelona.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

✻ JUAN AYÑÉ ✻

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

ESPECIALIDAD EN PIANOS DE ALQUILER. GUITARRAS DESDE 5 PESETAS.

Toalla FRINÉ

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, con trau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

LA CANSÓ DE 'L TAPER

Coro á quatre veus, tenora y tamborino

PER

MODEST VIDAL

Composició que obtingué 'l premi ofert per l' Escut Emporítá en lo certamen celebrat á La Bisbal.

Se ven á casa l' autor, Consulat, 15, Barcelona.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA